

RAZVOJNA PERSPEKTIVA KREATIVNE PEDAGOGIJE

Razumijevanje razvoja i poticanja kreativnosti u ranom djetinjstvu

Dr. sc. Dženeta Karić Camović

RAZVOJNA PERSPEKTIVA KREATIVNE PEDAGOGIJE

Razumijevanje razvoja i poticanja kreativnosti u ranom djetinjstvu

Glavni urednik Redakcije za izdavačku djelatnost Univerziteta u Sarajevu – Filozofskog fakulteta

Prof. dr. Sabina Bakšić

Izdavač

Univerzitet u Sarajevu – Filozofski fakultet

Za izdavača

Prof. dr. Kenan Šljivo

Recenzenti

Dr. sc. Adila Pašalić Kreso

Dr. sc. Lidija Pehar

Dr. sc. Amir Pušina

Lektor

Dr. sc. Mirela Omerović

Tehnička priprema

Perfecta, Sarajevo

Tiraž

300

ISBN 978-9926-491-22-2

CIP zapis dostupan u COBISS sistemu Nacionalne i univerzitetske biblioteke BiH pod

ID brojem 57257222

Dženeta Karić Camović

RAZVOJNA PERSPEKTIVA KREATIVNE PEDAGOGIJE

Razumijevanje razvoja
i poticanja kreativnosti
u ranom djetinjstvu

Sarajevo, 2023.

Kćerkama Sumeji i Nedžmi

....uz čiju sam radoznanost, igru i kreativnost
spoznala sve čari i potencijale ranog djetinjstva.

Zahvaljujem se prof. dr. Amiru Pušini, mome profesoru i stručnjaku
u oblasti ljudske kreativnosti, na inspiraciji i nesebičnoj podršci.

CVIJEĆE JE CRVENO

Dječak je krenuo prvi put u školu
Uzeo pastele i crtati stao.
Rasprostro je boje širom papira
jer tako je vidio i tako znao.
Učiteljica reče: Šta radiš, dječčače?
Slikam cvijeće, dječak joj reče.
Ona će na to: Sad nije vrijeme,
Uostalom zeleno je i crveno cvijeće,
Postoji način kako se stvari rade
I sve ima svoje vrijeme, dječčače,
Moraš pokazati brigu i za druge,
Ti ovdje nisi jedini, đaće.

Još na kraju reče:
Dječčače, znaj, crveno je cvijeće
I uz njeg zeleno lišće ide
Ne gledaj u njem neke druge boje
jer tako ga oduvijek svi ljudi vide.

No dječak reče:
Toliko boja u suncu jutra,
Toliko boja u dugi ima,
Toliko mnogo boja u cvijeću
Ja sve ih vidim i služim se njima.

Učiteljica reče: Pa ti si zločest,
Postoji način kako rade svi,
I ti moraš pravilno slikati cvijeće
zato za mnom ponavljaj ti:
Svi znamo, crveno je cvijeće
I uz njeg zeleno lišće ide
Ne gledaj u njem neke druge boje,
Jer tako ga svi ljudi oduvijek vide.

No dječak reče:
Toliko boja u suncu jutra,
Toliko boja u dugi ima,
Toliko mnogo boja u cvijeću
Ja sve ih vidim i služim se njima.

U ćošak ga na to učiteljica stavi
I reče: Za tvoje dobro, dječčače,
Ostat ćeš tamo dok sve ne shvatiš
Kakav trebaš biti i šta pravila znače.
U ćošku je bio sam, strah mu kroz
misli poteče
Pa dođe do učiteljice i ovako joj reče:
Tačno je, crveno je cvijeće
i uz njeg zeleno lišće ide
Ne vidim u njem druge boje
Jer tako ga svi ljudi oduvijek vide.

Dosta je vremena prošlo od tad
preselili su u drugi grad,
U novu je dječak školu krenuo
I evo šta je tamo doživio:
Učiteljica mu se nasmiješila
I rekla: Zabava je slikanje,
Toliko boja u dugi ima
Hajde da ih naslikamo sve.

Ali dječak je samo uredno redao
Jednako crveno i zeleno cvijeće,
A kad ga upitaše zašto to radi,
Evo šta im on reče:
Svi znaju, crveno je cvijeće
I uz njeg zeleno lišće ide
ne treba ga nikad drukčije slikati
jer takvim ga oduvijek svi ljudi vide.

Uvod	11
I. KREATIVNOST – KLJUČNA VJEŠTINA ZA 21. STOLJEĆE	
(Ne)predvidiva budućnost kao polazište za promišljanje o kreativnosti.....	19
Ključne vještine za 21. stoljeće – pozicioniranje kreativnosti u različitim kompetencijskim okvirima.....	21
P21 ELF okvir za rano učenje.....	29
Kreativna pedagogija.....	32
II. ODREĐENJE KREATIVNOSTI – TEORIJE I MODELI IZ RAZVOJNE PERSPEKTIVE	
Određenje kreativnosti.....	41
Tri paradigme u istraživanju kreativnosti.....	44
Teorije i modeli kreativnosti.....	44
Teorija 4P.....	46
Investicijska teorija kreativnosti.....	49
4K model kreativnosti – razvojno poimanje kreativne magnitude.....	55
Razvojno poimanje kreativnosti: dječija kreativnost u odnosu na kreativnost odrasle dobi.....	65
Kreativnost kao razvojni proces.....	76
Sociokulturni pogledi na kreativnost u ranom djetinjstvu.....	78
Sociokulturno razumijevanje razvoja kreativnosti iz perspektive Vygotskog.....	81
Kreativna zona proksimalnog razvoja.....	86
Sociokulturno poimanje kreativnosti u interpretaciji Glăveanu: trijada kultura – kreativnost – razvoj.....	89
Porijeklo kreativnosti – „atom“ kreativnosti iz perspektive sociokulturne teorije.....	92
III. RADOZNALOST, IGRA I KREATIVNOST U RANOM DJETINJSTVU	
Radoznalost i kreativnost u ranom djetinjstvu.....	101
Vrste radoznalosti.....	102
Razvoj radoznalosti.....	105